

TBMM
HALKLARIN EŞİTLİK GRUBU

Sayı: 15388

Tarih: 19.12.2023

38151

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıdaki sorularımın Adalet Bakanı Yılmaz TUNÇ tarafından Anayasa'nın 98'inci ve TBMM İçtüzüğü'nün 96'ncı ve 99'uncu maddeleri uyarınca yazılı olarak cevaplandırılmasını arz ederim.

Cengiz ÇİÇEK
İstanbul Milletvekili

İzmir Aliğa Şakran Kadın Kapalı Hapishanesi yönetimi tarafından, kadın mahpuslara koğuştan çıktıkları andan itibaren yaka kartı takma zorunluluğu getirildiği; açık ve kapalı görüşler, spor, kurs faaliyetleri, hastane sevkleri ve koğuş dışındaki tüm faaliyetlerin bu zorunluluğa bağlandığı tarafımıza iletilmiştir.

Yaka kartını takmayı reddeden mahpusların, görüşçüleri hapishaneye gelmiş olmasına rağmen görüş alanına götürülmediği, bu şekilde görüş hakkının fiilen engellendiği; ayrıca yaka kartı takmadıkları gerekçesiyle mahpuslar hakkında disiplin soruşturmaları başlatıldığı belirtilmektedir.

Bu keyfi uygulamanın yarattığı hak ihlalleri somut vakalarla da ortaya çıkmaktadır. M. A. isimli mahpus, yaka kartı bulunmadığı gerekçesiyle hastaneye sevk edilmemiş; ağırlaştırılmış müebbet hükümlüsü mahpuslar M. D., R. A. ve S. O. ise kimlik kartı olmadığı gerekçesiyle havalandırmaya çıkarılmamıştır.

Yaka kartı olmaksızın kurs ve spor faaliyetlerine katılımın engellenmesi, mahpusların iyi halli sayılma durumunu olumsuz etkilemekte; bu durum denetimli serbestlik hakkının kullanılmasını doğrudan engellemekte ve infaz rejimi bakımından telafisi güç sonuçlar doğurmaktadır.

Mahpusların koğuş dışındaki tüm hareketlerinin sürekli kimlik teşhirine bağlanması, kişiyi suçla özdeşleştiren, damgalayıcı ve onur kırıcı bir infaz pratiği oluşturmaktadır. Bu uygulama, mahpusların insan onuruna saygı ilkesini zedelediği gibi, temel hakların idari keyfiyet yoluyla askıya alınmasına neden olmaktadır.

Bu onur kırıcı ve hukuka aykırı uygulamaya karşı kadın mahpusların açık ve kapalı görüşlere çıkmayacaklarını görüşçülerine bildirerek protesto ettikleri, bu nedenle çok sayıda görüşmenin yapılamadığı bilgisi de tarafımıza ulaşmıştır.

Bu bağlamda;

1. Şakran Kadın Kapalı Hapishanesinde uygulanan yaka kartı takma zorunluluğu hangi mevzuat hükmüne dayanmaktadır? Bu uygulamaya ilişkin yönetmelik, genelge veya idari talimat bulunmakta mıdır? Uygulama Bakanlığınızın bilgisi ve onayı dahilinde midir?
2. Yaklaşık beş ay önce göreve başlayan hapishane müdürünün inisiyatifıyla bu uygulamanın hayata geçirildiği iddiası Bakanlığınızca araştırılmış mıdır?
3. Hapishane müdürünün mahpuslarla görüşmeyi reddettiği ve “bu uygulamayı kaldırmayacağı” yönünde beyanlarda bulunduğu iddiaları doğru mudur? Bu tutum, idarenin keyfi işlem tesis ettiğinin göstergesi değil midir?
4. Yaka kartı takmadıkları gerekçesiyle mahpusların açık ve kapalı görüşlere çıkarılmaması suretiyle görüş haklarının fiilen engellenmesi, Bakanlığınızca bir hak ihlali olarak değerlendirilmekte midir?
5. Acil sağlık durumlarında dahi yaka kartı takma şartının aranması ve bu gerekçeyle hastane sevklerinin yapılmaması, devletin yaşam hakkı ve sağlık hakkı kapsamındaki pozitif yükümlülükleriyle nasıl bağdaştırılmaktadır?
6. Bu koşullarda yaşanabilecek telafisi imkânsız sonuçlardan doğacak idari ve cezai sorumluluğun, hangi makamlar tarafından üstlenileceği Bakanlığınızca belirlenmiş midir?
7. Yaka kartı dayatması nedeniyle kurs ve spor faaliyetlerine katılamayan, bu nedenle iyi halli sayılma durumları olumsuz etkilenen ve denetimli serbestlik hakları fiilen engellenen mahpusların uğradığı hak kayıpları nasıl telafi edilecektir?
8. Mahpusların savcılıklara gönderdikleri dilekçelere evrak kayıt numarası verilmediği iddiası doğru mudur? Bu durum, mahpusların şikâyet ve başvuru haklarının engellenmesi anlamına gelmiyor mu?
9. Söz konusu uygulamaya ilişkin idari bir soruşturma başlatılmış mıdır? Başlatıldıysa kapsamı nedir? Bu uygulama yalnızca Şakran Kadın Kapalı Hapishanesinde mi uygulanmaktadır, yoksa başka hapishanelerde de benzer uygulamalar mevcut mudur?
10. Şakran Kadın Kapalı Hapishanesinde uygulanan yaka kartı dayatmasının derhal kaldırılması, hak kaybına uğrayan mahpuslar bakımından telafi edici düzenlemeler yapılması ve benzer keyfi uygulamaların tekrarının önlenmesi amacıyla Bakanlığınızca hangi somut tedbirler alınacaktır?